

ljansko mesto, ki ima zdej na 17 tavžent duš 174 kerčem, bi jih imelo mende 50 čez in čez zadosti. In v ti primeri bi na priliko v kantonu Ljubljanske okolice namesto 328 kerčem na 27 tavžent duš, in v krajnskem kantonu namesto 180 kerčem na 23 tavžent duš — polovica kerčem čez in čez zadostna bila.

Menj ko bi bilo kerčem, smo že gori razložili, boljši bitudi sleherni kerčmar stal, boljši pijačo in jed bi gosti dobivali, in lože bi deželjska gospóska čula nad kerčmarji, ali se deržé po cesarskih postavah ali ne; kar se pri prevelikim številu kerčem s vso skerbjo storiti ne da. V en kraj pošlje gospóska svoje ljudi — pa kaj to pomaga, kér se pa v drugim kraji pijanci hočejo poklati in podaviti, kakor divja zverina!

Pa ne samó kantonska gospóska, tudi sodnja deželna gospóska bi imela potem veliko menj opraviti, kér bi bilo veliko menj hudodelnikov v ječah, kateri gospóski toliko dela prizadenejo.

Menj ko bi bilo kerčem, terdniši kmete in premožniši rokodelce bi Cesar imel, ki bi tudi, kakor gré, svoje davke lahko opravljali. Ali jih pijanec ob pravim času in z lépo plača? — Skušnja učí, de bolj porredkama ko so kerčme, bolj premožni so tamkej kmetje in tudi mirniši. Marsikteri fant ali mož bi ga šel na večer ali v nedeljo svoj masele ali poliček popit, pa se mu toži deleč iti, in takó doma ostane in ohrani v glavi pamet, na telesu zdravje, v mošnji denár, v hiši pa mir in blagoslov (žegen) božji!

In tako sklenem ta sostavek, kteriga sim gotovo iz nar boljšiga namena za prid svoje domovine — čeravno morebiti oestro pa resnično — spisal, z naslednjimi vošili:

1) de bi ljudomile gosposke preveliko število kerčem zatirale in nepoštene kerčmarje oestro zalezovale;

2) de bi vsak rodoljub Slovenec Irski pater Mathew bil in neprenehama z besedo in v djanji si prizadeval, de bi se pijančevanje od dneva od dneva bolj zatirovalo, in

3) de bi pošteni kerčmarji in kerčmarice ne terpeli nezmerniga pijančevanja v svoji gostivnici, in de bi jim ne bilo na tem ležeče, de bi pijana žlabudra celi dan in še clo ponoči pri vinu ali žganji kimala, prežvekovala in sline cedila, ampak de bi ga vsakimu le dali toliko piti, dokler pameti ne zapije, in de bi nikakor ne terpeli, de bi se ponoči pijančevalo, kreg in prepir začel. Taki kerčmarji si bojo kmalo po celi okolici dobro imé pridobili, pošteni ljudjé bodo v njih gostivnice hodili in od taci je več dobička pričakovati, kakor od pijancov, ki — kakor skušnja kaže — odnesó vsaki hiši blagoslov božji!

Oj Slovenci, de bi moje besede ne bile glasovi upijočiga v pušavi!!

Somenj v Litíi na Dolenskim.

Somenj v Litíi, ki je bil v pondeljik po sredpostni nedelji, to je 15. Sušca, se je posebno z govejo živino letas dobro obnesel. Bilo je okoli dva tavžent glav samih volov, brez krav in telet. Teški voli so se lahko, pa tudi dragó prodali, desiravno kupcov ni bilo veliko. Neki Jud, ki mu sploh Možina pravijo, jih je nar več (gotovo za kakih deset tavžent goldinarjev) pokupil. Iz Černopotoške grajšine (Schwarzenbach) je dva jarna nar dražje plačal; dal je za-nju 450 gold. tedej za jarem 225 goldinarjev. Kaj ne, de ni bilo že dolgo slišati, de bi se bil na kakim somnji v naših kantonih jarem volov za toliko ceno prodal? — Prešičev je bilo na tem somnji práv malo; en sam Hrovat je imel kakih 24 glav bélih meršastih prašičkov; vprašavši ga, koliko nar boljšiga cení, mi je odgovoril, de mi ga da za 8

goldinarjev (forintov). Prodal jih je komej polovico, kér zdaj ljudjé reje nimajo, in marsikje med nami zavoljo dragine in korúnoviga pomanjkanja že za svoj telesni živež javkajo. — Kónj pa celo nič ni bilo; — druge kramarije pa vse polno. Toliko kramarjev, pravijo, de je bilo, de še nikoli toliko ne v Litíi; pa vsaki je nekoliko skupil, kér je tudi ljudi od vsih strani iz bližnjih in daljnih krajev mnogo bilo; mende zató, kér je lep in jasen dan bil. Neka Ljubljanska kramarca, ki ima večidel le žensko kramo na prodaj, pravi, de je okoli 100 gold. skupila. En platničkar (Slovak) je rekel, de v Litíi je še vselej dobro kupčeval, sosebnó pa ob tem somnji. Samo neki rešetar, ki je rešéta, žlice, sita in drugo suho robo prodajal, ni bil s svojo kupčijo zadovoljen, komaj je toliko spečal, kolikor je sproti zapil.

Bila je taka stiska na tem somnji, de ni bilo moč okoli 11. do 4. popoldne z vozam ne vún ne notri priti. Vošiti bi si bilo, de bi ob prihodnjim somnji (o sv. Florjanu) živina po tergu ne stala, ampak na gmajni pod hribam, kér se je nadjati, de takrat bo še huji drénj zavolj mnogih ljudi od železne ceste, ki bodo prišli na somenj bankovce menjavat. — Litijski oštirji, ki so že ta postni somenj práv dobro opravili, se Florijanoviga somnja še bolj veselé. — J. O. Lep.

Dopis iz Istrije.

Veliko veselih rečí Vam imam iz našiga kraja pisati, če imate kotiček za-nje v Novicah. Nar poprej pa prejemíte 5 goldinarjev za hvale vredno obertnisko družbo, ktere ud tudi jez želím biti. *)

Vaše Novice so pri nas že veliko koristniga vpejlale. Sostavek v 44. listu 2. tečaja, od kteriga sim enkrat pri pridigi pripovedoval, je marsikteriga k pridnimu obdelovanju poprej zapušene zemlje obudil. Ne dolgo potem grem v Gabrovico in vidim kmeta z dvema sinovama pust svet prekopovati. Rečem: Miha, od kod pa to? Njih Novice, mi odgovori, so tega vzrok. — In že mu v drugim letu obdelana zemlja prid obilno poplačuje k čudenju vsim, ki so se mu poprej posmehovali. Ravno takó sta dva druga kmeta po njegovim izgledu storila. — Tudi gnojiša jih je veliko popravilo po Vašim svetu, ki so se zraven tega tudi prepričali koristit tertam gnojiti.

Bral sim in brati dal od lenuhov; posebno pa vsako leto pri spraševanju farmanov ob veliki noči so mladenči in možje brali 2. list 1. tečaja: „Kako se pride iz pirnic na slamo“ — in z veseljem sim vidil, de ta lepa pesmica ne bo brez korista ostala. Ravno takó tudi svet obogateti, pustna povest, od vraž, od Jurčka i. t. d. i. t. d.

De pa Novice otroci per 7. letih berejo, posebno v šoli, se ne bo nihče čudil, ako mu povém, de imamo vse šolske slovenske bukve z Vašimi novimi čerkami, namreč: abecednik, mali in srednji katekizem, tudi napeljevanje iz glave poštévati, male povesti, berilo i. t. d. ki so na povelje c. k. Teržaskiga poglavarstva na svetlo prišle in so v Terstu na prodaj.

Nadjam se, de bom sčasama še več in več veseliga zamogel povedati, kér bo število šol na kmetih pri nas ob kratkim pomnoženo.

Bog z Vami.

Ospo 24. Svečana 1847.

J. Ž.

Rimski Cesarčik.

Rimsko mesto, slavno že od nekdej, ima toliko imenitnih in posebnih rečí in naprav, de ptujec ne vé,

*) Poslani denar smo prejeli in z veseljem Vaš pristop vodstvu v Gradec oznanili, od kodar boste od Njih cesarske Visokosti, svitliga Nadvojvoda Ivana podpisani diplom prejeli. Vredništvo.

kam bi pred šel, kaj bi pred ogledal. Veliko lepih naprav in šeg tega mesta je še clo neznanih po svetu, kér domači jih ne porajajo, popotni pa tudi za-nje ne zvedó, zato, kér jim domači nič od njih ne povéjo. Taka je tudi ta naprava, katero tukaj bravam Novíc podamo, in katero je v nemškem časopisu (Politische Blätter) neki popotnik takole popisal:

„Permeri se, de grém osmi dan po beli nedelji (to je drugo nedeljo po veliki nòči) popoldan memo cerkve, ki jo imenujejo „Santa Maria dei fiori“, ter vidim kardinaljsko kočijo pred njo stati. Misleč, de se tù kakošno posebno opravilo opravlja, stopim v cerkev in zagledam okoli 50 fantičev z nekimi duhovnimi zbranih. Ko bliže stopim, jih zaslišim se pogovarjati od znanskih in djanskih resnic naše svete vére. Perčakujem, kakó se bo to izšlo, kar zaslišim de eniga zmed fantičev premagavca imenujejo ter ga cesarja izvolijo.“

„Kér se v vsim tem djanji ne najdem, poprašam okoli stoječe, kaj de to pomeni? in tale odgovor dobim: Po dokončanim pôstnim podučnji zbere na belo nedeljo slednji fajmošter fantiče svoje okolice (fare), ki so se v postu poduka vdeležili, v farni cerkvi, ter jim zapové pogovarjati se čez resnice, kterih so se naučili. Tisti, ki vse prekosí, bo med svojimi součenci knez imenovan.“

„Drugo nedeljo po veliki nòči popoldan pa pridejo vsi, ki so bili knezi spoznani, v cerkev „Santa Maria dei fiori“ skupej in tù se knezi začnejo med sabo prepirati. Tisti, ki tukej vse prekosí, bo cesar izvoljen; štirje bližnji za njim so njegovi knezi in šestiga imenujejo po svojim jeziku gonfaloniere, po naše: zastavnik ali banderovic.“

„Ko so ti naznanjeni, se vsede vsih šest: cesar, štirje knezi in pa banderovic v perpravljeno kočijo Kardinal-Vikarja, ktera je pred vratmi čakala in mene v cerkev spravila.“

„Pelje se zdaj vsih šest v stanovanje cesarja. Tje pridši, dobé vsi svoji časti primerjene oblačila in sicer cesar dobí pisano obleko z višnjevimi plajšem, bele svilne nogovice in čevlje z zaponi; knezi pa prejmejo črne oblačila; vsi pa dobijo velike sreberne križe na višnjevimi traku obešene, samo de cesar dobí večiga in zraven še česlo (vajvodsko palico). Oče papež mu pošlejo 100 škudov (čez 200 gold. v srebru) in tudi drugi ljudjé mu marsiktere darove podelé, kér sim, ko sim ga tudi jez obiskal, na mizi pred cesarjem mnogo srebernih križev, bukvic, podobšin i. t. d. ležati vidil. Tri dni zapored imajo granatirji stražo pred hišo njegoviga stanovanja in pred njegovo stanico. Med tem časom je obdan s svojimi knezi, in ljudjé ga hodijo obiskovat; na večer postavijo bandero na razsvitljeno hišo in muzika razveseljuje serce mladiga premagavca.“

„V sredo se pelje s svojimi dvorniki v kočii Kardinal-Vikarja k svetimu Očetu papežu in od ondot k vsakimu Kardinalu posebej. In tako so prvi dnevi njegoviga povikšanja končani.“

„Njegovo kraljestvo pa še nima konca; v taki časti sicer več ni, kakor perve tri dni; razloči se pa zmed vsih po svojim lepo okinčanim oblačilu per procesijah, per kterih prvi gré pred vso mladostjo. Takó sim ga vidil o sv. rešnjim telesu v cerkvi „Maria della Vittoria.“

Radi bi morebiti tudi slišali, kdo je bil ta fantič, od kteriga nam popotnik piše. To le nam pové od njega.

„Imenoviní cesarčik je bil sin nekiga krajača iz mesta Perugia. Ljudjé, per kterih stanuje, so ga k sebi vzeli kakor vžlahtniki. Stanujejo v práv voskih ulicah. Ko sim svečer po svojih opravilih šel, kar zaslišim od de-leč muziko in ko v ulice stopim, zagledam vso razsvit-

ljeno hišo, pred katero je bilo toliko ljudí zbranih, de se je vse terlo. Tudi jez sim sklenil, mladiga cesarčika po dokončanih opravilih počastiti. Kér sim se pa čez dve uri pri svojih opravilih zamudil, pridem prepôzno; vsi ljudjé so se skorej razšli, in ko hočem v hišo stopiti, perstopi straža k meni in mi posmehovaje pravi, de takó pôzno ne sme nobenimu dovoliti, noter iti, in de naj pridem drugi dan.“

„Ko drugi dan z dvema duhovnama tje pridem, je bilo zopet vse natlačeno z ljudmi tako, de smo le teško blizo hiše priti zamogli; komej smo se k stanici zbasali. Ko v stanico stopimo, se vzdigne cesarčik iz svojiga sedeža in tudi njegovi knezi ter se globoko perklonijo mojim tovaršam. Duhovna poprašata cesarja veliko reči; pa na vse jima odgovorí jako dobro in priljudno. Resnično povém, de take obnaše pri fantiču 14 let nisim pričakoval!“

„Ko smo se že nekoliko časa pogovarjali, stopi v stanico ženska, katero smo vsi cesarjevo mater mislili in jo takó tudi nagovorili; tode kar naravnost nam pové, de ni mati, ampak de je le iz rodú fantičevih staršev in od veselja se milo zjoka. Pri tem stopi, tudi njeni mož k nam in tudi njemu so solze veselja v oči stopile. — Kakošno veselje bi še le starši občutiti mogli, ko bi bili priče bili vse te časti svojiga sina! kdo ga more popisati? kdo drugi tako občutiti? Tode tudi za ta dva je bilo veliko veselje, če ne veselje staršev, pa vender veselje rednikov. Spolnila sta dolžnosti rednikov, ktere jima naša véra naloží, práv po očetovsko, in sta lepo skerbela za svojiga izrejenčka. Povém vam, de nobedin bi se ne bil mogel ločiti od té takó rekoč svete familije, de bi ne bil globoko v sercu ginjen.“

„Iz tega se vidi, de Rimsko mesto ni poglavitno mesto kristjanstva samo po imenu, ampak tudi v djanji. Vidimo pa tudi, kakó nam mora dobro podučenje otrok précej v mladosti na sercu ležati. Ne ena beseda ne bo brez sadú ostala, katero mlado serce v-sé vzame. Pač je posnemanja vredno to djanje Rimskiga mesta!“

„Rés je, de se takó ne more povsod zgoditi, pa v vsakim kraju po svoje. — Rimsko mesto nam tedej pokaže, katero prašanje naj bo pervo mladosti postavljeno? namreč: Kaj veš od tega, kar je nar bolj potrebno vediti?“

Starši! Perva vaša skerb tedaj naj bo, de dôbro vkoreninite resnice naše presvete vére v mladih sercih svojih otrok, — resnice, ktere, akoravno nebo in zemlja preídete, vunder prešle nikoli ne bodo. ****r.

Vganjka zastavice v poslednjim listu je:

Tisti psi so za zajce nar boljši, ki jih clo nič ne sledijo, torej per miru pustijo.

Današnjimu listu je perdjan 14. dokladni list — in pa osmi del kemije.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnju	
	3. Mali travna.		29. Sušca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	3	3	3	8
1 » » banaške....	3	—	3	12
1 » Turšice.....	2	8	2	13
1 » Soršice.....	—	—	—	—
1 » Rži.....	2	20	2	15
1 » Ječmena.....	1	46	2	—
1 » Prosa.....	1	44	1	48
1 » Ajde.....	1	34	1	30
1 » Ovsaa.....	1	6	1	1